

Czym jest „Wolność i Solidarność”?

JAN SKÓRZYŃSKI

❖ dr, historyk i dziennikarz, redaktor naczelny pisma „Wolność i Solidarność”. W latach 1989–1990 kierownik działu historycznego „Tygodnika Solidarność”, 2000–2006 zastępca redaktora naczelnego dziennika „Rzeczpospolita” i szef dodatku „Plus-Minus”. Autor wielu prac na temat Solidarności, m.in. *Kalendarium Solidarności 1980–89* (wraz z Markiem Pernałem, 1990), *Ugoda i rewolucja. Władza i opozycja 1985–1989* (1995), *Od Solidarności do wolności* (2005), *Rewolucja Okrągłego Stołu* (2009). Ostatnio wydał biografię Lecha Wałęsy pt. *Zadra*. Jest redaktorem naczelnym wydawnictwa *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956–89*.

„Historia bieg od tego zmienia, po jakich toczy się kamieniach” – pisał Czesław Miłosz. Najlepszą ilustracją słów poety jest epopeja Solidarności – ruchu, którego uczestnicy zmienili bieg historii ostatnich dekad XX wieku. Niezależny związek zawodowy będący jednocześnie ruchem społecznym i wolnościowym, łączący przywiązanie do katolicyzmu z etosem liberalno-demokratycznym, był ewenementem na skalę światową – fascynował badaczy i obserwatorów. Fenomen Solidarności stał się tematem wielu książek i opracowań w Polsce i za granicą, wydaje się jednak, że jesteśmy wciąż na początku drogi, że zadanie jego opisu i interpretacji jest jeszcze przed nami. Podobnie jak upowszechnienie wiedzy o pokojowej solidarnościowej rewolucji, która powinna znaleźć swoje miejsce w kanonie tradycji europejskiej. Pismo „Wolność i Solidarność” chce uczestniczyć w tych pracach.

Nasze czasopismo będzie poświęcone przede wszystkim historii ruchu Solidarność w latach 1980–1989 oraz dziejom opozycji demokratycznej w Polsce i w innych krajach bloku sowieckiego. Zamierzamy również opisywać ruchy dysydenckie w pozaeuropejskich reżimach komunistycznych, takich jak: Chiny, Wietnam, Kuba,

Nikaragua. Opór wobec totalitaryzmu opartego na doktrynie marksizmu-leninizmu nie wyczerpuje jednak obrazu walki o prawa człowieka i obywatela. Chcemy także przybliżyć polskiemu czytelnikowi historię ruchów wolnościowych w systemach autorytarnych. W kręgu naszych zainteresowań znajdzie się więc opór wobec dyktatury i modele przejścia do demokracji w Hiszpanii, Filipinach czy Portugalii, zgodnie z formułą Samuela Huntingtona w książce *Trzecia fala demokratyzacji*. „Wolność i Solidarność” chce prezentować polski głos w międzynarodowej debacie na temat jednego z najważniejszych problemów historii XX wieku, jakim był opór wobec dyktatury i odbudowa demokracji po totalitaryzmie.

W dziejach ruchów demokratycznych – obok opisu wydarzeń – ważną będzie analiza myśli politycznej i nastrojów społeczeństwa obywatelskiego, perspektywa socjologiczna, a także perspektywa porównawcza różnych dróg prowadzących od komunizmu i dyktatur autorytarnych do demokracji oraz różnych typów demokratyzacji. Nie wyznaczamy sztywnej granicy chronologicznej zainteresowań badawczych. Nie stanowi jej rok 1989 – punkt przełomowy w historii upadku europejskiego komunizmu – bowiem ani komunizm, ani inne systemy dyktatorskie nie przestały istnieć w innych częściach świata po europejskiej jesieni ludów. Do dziejów odzyskiwania wolności należą także współczesne formy opozycji wobec dyktatury w Chinach czy na Kubie.

„Wolność i Solidarność” chce być pismem interdyscyplinarnym, łączącym spojrzenie historyków z podejściem politologicznym, punktem widzenia historyków idei i socjologów. Nasze pismo, wydawane przez Europejskie Centrum Solidarności, będzie redagowane zgodnie z naukowymi standardami, nie chcemy jednak ograniczać gatunków pisarskich do tradycyjnej formy studium. Formuła redakcyjna jest otwarta – prawo obec-